

Список використаних джерел:

1. Русін В. М. Переваги та недоліки казначейського обслуговування місцевих бюджетів *Світ фінансів*. Світ фінансів. 2013. Вип.4. С. 105–115.
2. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>.
3. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
4. Порядок формування Єдиного реєстру мережі розпорядників та одержувачів бюджетних коштів : Затв. наказом Міністерства фінансів України від 22.12.2011 р. №1691. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0033-12>.

Опара Ярина Володимирівна

*Головний державний інспектор з правових питань
Тернопільського управління ГУ ДПС у Тернопільській області*

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА ЗНАЧЕННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В СИСТЕМІ ПОДАТКІВ

Оподаткування доходів фізичних осіб є найважливішим інструментом державного регулювання доходів фізичних осіб. Це також найдавніша форма податкових взаємовідносин між державою та її громадянами. Рівень оподаткування доходів фізичних осіб безпосередньо впливає на реальні особисті доходи значної частини населення, особливо тих, хто отримує основні доходи у вигляді заробітної плати. Це потребує зваженого підходу до стягнення податку. Система оподаткування доходів фізичних осіб також забезпечує фінансові ресурси держави, виступає головним знаряддям реалізації її економічної концепції.

Особливу увагу дослідженню суті системи оподаткування доходів фізичних осіб присвятили Д. Боголепов, П. П. Гензель, О. О. Ісаєв,

В. О. Лебедєв, Ф. Нітті, І. Х. Озеров, М. І. Тургенєв. Серед українських учених, які досліджують питання оподаткування доходів фізичних осіб варто зазначити В. Андрущенко, О. Василика, В. Вишневського, Ю. Іванова, А. Крисоватого, М. Кучерявенко, С. Онишко, В. Опаріна, Л. Тарангул, В. Федосова.

Варто звернути увагу на те, що податок на доходи фізичних осіб – прямий податок, який сплачується фізичною особою з суми коштів, вартості матеріального і нематеріального майна, інших активів, що мають вартість, одержаних нею у власність або нарахованих на його користь, чи набутих незаконним шляхом, з різних джерел як на території України, так і за її межами [2, с. 244]. Податок на доходи фізичних осіб має скерованість на соціальну справедливість податкової систем, оскільки ставить рівень оподаткування в пряму залежність від обсягів доходу платника [3].

Варто також звернути увагу на визначення ключових елементів, які характеризують зміст податку. Відповідно до статті 7 Податкового кодексу України під час становлення податку обов'язково визначаються такі елементи:

- платники податку – це фізичні особи (резиденти і нерезиденти України), юридичні особи (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування, і на яких покладено обов'язок із сплати податків та зборів;

- об'єкт оподаткування – майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника податкового обов'язку;

- база оподаткування – конкретні вартісні, фізичні або інші характеристики певного об'єкта оподаткування; фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка і який використовується для визначення розміру податкового зобов'язання.

– ставка податку – розмір податкових нарахувань на (від) одиницю (одиниці) виміру бази оподаткування; – порядок обчислення податку. Обчислення суми податку здійснюється шляхом множення бази оподаткування на ставку податку із/без застосуванням відповідних коефіцієнтів;

– податковий період – встановлений період часу, з урахуванням якого відбувається обчислення та сплата окремих видів податків та зборів;

– строк та порядок сплати податку – період, що розпочинається з моменту виникнення податкового обов'язку платника податку із сплати конкретного виду податку і завершується останнім днем строку, протягом якого такий податок чи збір повинен бути сплачений у порядку, визначеному податковим законодавством;

– строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку [1].

Роль податку в системі оподаткування визначається через його переваги, якими зокрема є:

– обкладання платника податком відбувається відповідно до його платоспроможності;

– один з основних податків, який дозволяє в максимальному ступені реалізувати основні принципи оподаткування: справедливість і рівномірність розподілу податкового тягаря [4, с. 15].

Отже, податок на доходи фізичних осіб є важливим інструментом формування дохідної частини місцевих бюджетів України. Податок на доходи фізичних осіб посідає першу позицію за значущістю в доходах місцевого бюджету.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України: Кодекс України №2755-VI від 02.12.2010 р.
URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17)
2. Андрущенко В. Л. Податкова система : навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 413 с.

3. Духновська Л. М., Пономаренко Р. А. Вплив ставки податку на доходи фізичних осіб на доходи громадян України. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/17326/1/2.pdf>

4. Адміністрування податків : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.: за ред. Т. В. Калінеск. К.: Центр учбової літератури, 2013. 290 с.

Підгірна Іванна Ярославівна

Головний спеціаліст відділу обробки даних соціальної статистики управління обробки даних демографічної та соціальної статистики Головного управління статистики у Тернопільській області

СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ ЯК ОБ'ЄКТ СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Надання соціальних послуг особам, що опинилися у складних життєвих обставинах, є одним із пріоритетних завдань діяльності органів державної влади та управління. Причому ефективність такої діяльності напряму впливає на соціальну і політичну стабільність у державі. Відтак, зважаючи на вищенаведене, існує гостра потреба у дослідженнях найважливіших складових цього процесу загалом та статистичного спостереження соціальних послуг зокрема.

Передусім зазначимо, що з 1 січня 2020 року був уведений в дію новий Закон № 2671-VIII «Про соціальні послуги» [1], який було ухвалено 17 січня 2019 року й офіційно опубліковано 27 квітня. Цей Закон визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг, спрямованих на профілактику складних життєвих обставин, подолання або мінімізацію їх негативних наслідків, особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Загалом українське законодавство та вітчизняна практика виокремлюють такі основні типи соціальних послуг: